

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl vyšším soudním úředníkem Janem Richterem ve věci

žalobce: **V. K.**, narozen X
státní příslušník Ukrajiny
bytem X

zastoupen advokátkou Mgr. Evou Holou, Ph.D.
sídlem Španělská 770/2, Vinohrady, Praha 2

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Holešovice, Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 10. 7. 2025, č. j. OAM-0377848-10/DO-2025,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.**
- II. Věc se postupuje Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců k vyřízení žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dočasné ochrany rozhodnutím žalovaného ze dne 10. 7. 2025, č. j. OAM-0377848-10/DO-2025.**
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

- 1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný podle § 5 odst. 7 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“) ve spojení s § 9 odst. 3 zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dočasné ochraně“) zamítl žádost žalobce a neudělil mu dočasnou ochranu, neboť existuje důvodné podezření, že se žalobce dopustil na území jiného státu před podáním žádosti o poskytnutí dočasné ochrany závažného trestného činu.
- 2. Spolu se žalobou žalobce navrhl, aby soud žalobě přiznal odkladný účinek ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s.
- 3. Soud nejprve zkoumal, zda jsou splněny procesní předpoklady věcného projednání žaloby, přičemž dospěl k závěru, že tomu tak není.
- 4. Podle § 5 s. ř. s. se ve správním soudnictví lze domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon. Jedná se o projev zásady subsidiarity soudního přezkumu. Řízení ve správním soudnictví je totiž koncipováno až jako následný prostředek ochrany veřejných subjektivních práv, který by neměl nahrazovat prostředky nacházející se uvnitř veřejné správy. Tato zásada – v obecné rovině

vyjádřena citovaným ustanovením § 5 s. ř. s. – je pro jednotlivé typy žalob upřesněna v § 68 písm. a), § 79 odst. 1 a § 85 s. ř. s. (srov. Blažek, T., Jirásek, J., Molek, P., Pospíšil, P., Sochorová, V., Šebek, P.: *Soudní řád správní. Online komentář*. 3. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 2016, dostupné v Systému Beck-online). Před použitím některého z typů žalob je tedy nutné nejprve vždy vyčerpat opravné prostředky nebo jiné procesní prostředky nápravy, které jsou k dispozici v řízení před správním orgánem (srov. např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2014, č. j. 8 Ans 2/2012-278).

5. Pokud jde o řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s., lze žalobou napadat přímo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně jen tehdy, je-li výjimečně správní řízení zvláštním zákonem konstruováno jako jednostupňové. Není-li tomu tak, potom má nevyčerpání dostupných řádných opravných prostředků žalobcem za následek nepřipustnost žaloby. Takovou žalobu soud podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítne, nejedná-li se o situaci, kdy rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu žalobcových práv změněno k opravnému prostředku jiného [srov. § 68 písm. a) *in fine* s. ř. s.].
6. V nyní posuzované věci žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl o žádosti žalobce o udělení dočasné ochrany podle Lex Ukrajina, a to tak, že jeho žádost zamítl a dočasnou ochranu mu neudělil. Přímou v napadeném rozhodnutí byl žalobce poučen o možnosti podat správní žalobu.
7. Při posuzování otázky splnění procesních předpokladů vycházel soud z následující právní úpravy:
8. Podle § 4 odst. 1 Lex Ukrajina na řízení o udělení dočasné ochrany se obdobně použijí ustanovení zákona o pobytu cizinců na území České republiky o udělování víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území České republiky.
9. Ve věci dočasné ochrany podle Lex Ukrajina se nepoužijí ustanovení zákona o dočasné ochraně a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) výslovně uvedená v § 4 odst. 2 Lex Ukrajina.
10. Podle § 4 odst. 3 Lex Ukrajina, nestanoví-li tento zákon jinak, použije se na udělování dočasné ochrany podle tohoto zákona zákon o dočasné ochraně cizinců. Ve věcech, které zákon o dočasné ochraně cizinců neupravuje, se použije zákon o pobytu cizinců.
11. Podle § 5 odst. 7 Lex Ukrajina se ve věci neudělení nebo odnětí dočasné ochrany použije zákon o dočasné ochraně cizinců.
12. Podle § 56 odst. 5 zákona o pobytu cizinců ministerstvo vnitra písemně informuje cizince o důvodech neudělení dlouhodobého víza a o jeho oprávnění požádat ve lhůtě do 15 dnů ode dne doručení informace o neudělení dlouhodobého víza o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza (§ 180e).
13. Dle § 168 odst. 1 zákona o pobytu cizinců se ustanovení částí druhé a třetí zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) nevztahují mimo jiné na řízení podle § 33 a § 180e zákona o pobytu cizinců.
14. Novelou provedenou zákonem č. 427/2010 Sb. byl do zákona o pobytu cizinců vložen institut nového posouzení důvodů neudělení víza, a to za účelem realizace práva cizince, kterému byla zamítnuta žádost o udělení krátkodobého či dlouhodobého víza, na přezkoumání důvodů jeho neudělení. Zákonodárce tak zavedl formu speciálního opravného

prostředku, „který vyústí v rozhodnutí správního orgánu o veřejném subjektivním právu cizince; představuje tedy rozhodnutí v materiálním smyslu“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č. j. 1 Ans 9/2013-39, č. 2973/2014 Sb. NSS). Lex Ukrajina pak svým § 4 odst. 1 (srov. též § 4 odst. 2 *a contrario*) rozšířil použití tohoto institutu i na řízení o udělení dočasné ochrany podle Lex Ukrajina.

15. Rovněž z judikatury správních soudů vyplývá, že proti rozhodnutí o neudělení dočasné ochrany udělované v režimu Lex Ukrajina je řádným opravným prostředkem žádost o nové posouzení důvodů neudělení dočasné ochrany podle § 180e zákona o pobytu cizinců (srov. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 2. 2023, č. j. 8 A 6/2023-13, nebo též např. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 7. 2022, č. j. 10 A 58/2022-25).
16. Tento závěr pak s podrobným odůvodněním, na které zdejší soud odkazuje, potvrdil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 8. 2023, č. j. 5 Azs 39/2023-24, č. 4515/2023 Sb. NSS.
17. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku předně uvedl, že v § 4 odst. 1 Lex Ukrajina je „pro potřeby řízení o udělení dočasné ochrany – tedy pro procesní stránku věci jasně konstruováno obdobné použití ustanovení zákona o pobytu cizinců upravujících udělování dlouhodobého víza k pobytu za účelem strpění pobytu; tomu ostatně odpovídá i zákonodárcem následně užitá právní fikce, podle níž se osoba s udělenou dočasnou ochranou dle Lex Ukrajina považuje za držitele daného dlouhodobého víza; viz § 4 odst. 4 Lex Ukrajina. [...] Výjimkou jsou samozřejmě výslovně vyloučená ustanovení v § 4 odst. 2 písm. b) Lex Ukrajina; tato ustanovení se nepoužijí, ve zbytku však Lex Ukrajina předpokládá použití všech ustanovení týkajících se udělování víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu, která jsou obsažena v zákoně o pobytu cizinců, případně i dalších ustanovení tohoto zákona v těch věcech, které neupravuje zákon o dočasné ochraně a u nichž nestanoví Lex Ukrajina jinak“ (§ 4 odst. 3 Lex Ukrajina).“ [bod 28].
18. Lex Ukrajina podle Nejvyššího správního soudu „jako lex specialis stanoví zvláštní procesní pravidla s výslovným využitím zákona o pobytu cizinců a jeho relevantních ustanovení stran udělování víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území – viz § 4 odst. 1 Lex Ukrajina.“ Z toho pak plyne, „že se na řízení užijí taktéž společná ustanovení (hlava XVIII) zákona o pobytu cizinců, jež se vztahují k procesu udělování dlouhodobých víz, tedy i víz k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění. Součástí společných ustanovení zákona o pobytu cizinců je přitom mj. § 180e upravující možnost cizince požádat o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza.“ [bod 31].
19. Z uvedeného podle Nejvyššího správního soudu plyne, že v případě neudělení dočasné ochrany podle Lex Ukrajina je „na místě využít žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza jakožto řádného opravného prostředku, jehož neúspěšné vyčerpání je předpokladem následného podání žaloby podle § 65 s. ř. s. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani [...] § 5 odst. 7 Lex Ukrajina, který stanoví, že ‚ve věci neudělení nebo odnětí dočasné ochrany se použije zákon o dočasné ochraně cizinců‘. Citované ustanovení [...] nelze vykládat tak, že se § 4 odst. 1 Lex Ukrajina neuplatní, nýbrž tak, aby byl zachován smysl tohoto ustanovení, které se týká procesních pravidel, tj. otázek týkajících se řízení o udělení dočasné ochrany, jak bylo vysvětleno výše. Na základě § 5 odst. 7 Lex Ukrajina se pak uplatní hmotněprávní pravidla, která stanoví zákon o dočasné ochraně pro neudělení dočasné ochrany (§ 9) nebo její odnětí (§ 10).“ [bod 33].
20. Podle Nejvyššího správního soudu z obsahu Lex Ukrajina „lze bezpečně dovodit, že vedle stávající úpravy v zákoně o dočasné ochraně s sebou přináší úpravu novou – ať už vlastní anebo

v podobě odkazu na vybraná ustanovení zákona o pobytu cizinců [...]. Podle názoru Nejvyššího správního soudu není důvod nerespektovat odkaz na zákon o pobytu cizinců, jehož ustanovení týkající se udělování víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění se mají použít na řízení o dočasné ochraně. Je tedy třeba použít i § 180e zákona o pobytu cizinců upravující sice specifický, přesto [...] řádný opravný prostředek – a to žádost o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza.“ [bod 34].

21. Podle citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu „[t]eprve rozhodnutí o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza, k němuž je příslušná Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, je proto rozhodnutím ‚žalovatelným‘, [s poukazem] na § 5 s. ř. s., jež stanoví princip subsidiarity jako jeden ze základních principů správního soudnictví. Soudní ochrana má nastoupit až tehdy, kdy účinné prostředky ochrany práv ve veřejné správě nejsou k dispozici, nebo sice jsou, ale jejich využitím nedošlo ke zjednání nápravy.“ [bod 35]. Cizinec může podat žalobu až poté, co bude o jeho žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza rozhodnuto, přičemž se zde soudní výluka stanovená v § 171 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců neuplatní [bod 36].
22. Podle zdejšího soudu jsou závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 39/2023-24 plně aplikovatelné i v nyní posuzované věci.
23. Má-li být možnost uplatnění řádného opravného prostředku v řízení před správním orgánem vyloučena, což dle Ústavního soudu není protiústavní (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 21/04: „absence dvojinstančního řízení bez dalšího nemá za následek protiústavnost v případě explicitní úpravy správního řízení“), musí být toto vyloučení dvojinstančnosti výslovně upraveno. Zákodárce tak pro řízení o žádosti o udělení dočasné ochrany v režimu Lex Ukrajina neučinil, například vložení ustanovení § 56 odst. 5 nebo § 180e do § 4 odst. 2 písm. b) Lex Ukrajina. Nestalo se tak ani žádnou z posledních novel tohoto zákona.
24. Z priority aplikace § 4 odst. 1 Lex Ukrajina v rámci „kaskády“ jednotlivých odkazovacích ustanovení (srov. bod 27 rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 39/2023-24) proto vyplývá, že výše uvedené závěry jsou plně aplikovatelné i v nyní posuzované věci. Žalovaný se podle názoru soudu povinnosti aplikovat toto ustanovení nemohl vyhnout tím, že napadené rozhodnutí vydal formálně jako rozhodnutí podle § 5 odst. 7 Lex Ukrajina ve spojení s § 9 odst. 3 zákona o dočasné ochraně s tím, že žalobce nepoučil o možnosti podat žádost o nové posouzení důvodů neudělení dočasné ochrany.
25. Soud nemá pochybnosti, že napadené rozhodnutí je s ohledem na výše citovaná ustanovení dotčených právních předpisů úkonem podle části čtvrté správního řádu (srov. § 168 odst. 1 zákona o pobytu cizinců) a žalobce měl před podáním žaloby povinnost podat žádost o nové posouzení důvodů neudělení dočasné ochrany a vyčkat jejího konečného vyřízení.
26. S ohledem na výše uvedené dospěl soud v souladu s § 68 písm. a) s. ř. s. k závěru, že žaloba je nepřipustná, neboť žalobce nevyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, a proto tuto žalobu s odkazem na § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.
27. Zároveň soud shledal, že jsou dány podmínky pro postup dle § 46 odst. 5 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení, „[p]odal-li návrhovátelem návrh proto, že se řídil nesprávným poučením správního orgánu o tom, že proti jeho rozhodnutí není přípustný opravný prostředek, soud z tohoto důvodu tento návrh odmítne a věc postoupí k vyřízení opravného prostředku správnímu orgánu k tomu příslušnému. Byl-li návrh podán včas u soudu, platí, že opravný prostředek byl podán včas.“

28. S ohledem na § 4 odst. 1 Lex Ukrajina ve spojení s § 56 odst. 5 a § 180e odst. 7 větou poslední zákona o pobytu cizinců soud postoupil věc Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců k vyřízení žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dočasné ochrany.
29. Soud si je vědom, že spolu se žalobou proti napadenému rozhodnutí byl podán návrh na přiznání odkladného účinku žalobě. O něm však již soud vzhledem k výše uvedenému samostatně nerozhodoval. Předběžná ochrana do pravomocného skončení řízení před soudem je ale pro žalobce zachována (srov. § 4 odst. 3 a § 58a zákona o dočasné ochraně). Z výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 39/2023-24 dále plyne, že *„využije-li cizinec podání žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dočasné ochrany, je oprávněn nadále setrvat na území ČR“* [bod 41].
30. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože žaloba byla odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto usnesení jsou přípustné námitky podle § 9 odst. 2 zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, které lze podat do 15 dnů ode dne doručení tohoto usnesení u Krajského soudu v Praze. V námitkách nelze uplatnit nové skutečnosti nebo důkazy. O těchto námitkách rozhoduje samosoudce. Doručené rozhodnutí vyššího soudního úředníka, proti kterému již není možné podat námitky, je v právní moci.

Praha 25. září 2025

Jan Richter v.r.
vyšší soudní úředník